

Budapesten, october 22. 1848.

21. szám.

NÉP BARÁTJA.

KIADJA A' PESTI KÖZÉPPONTI VÁLASZTMÁNY.

A' ki mint vet, úgy arat.

Miért nem szenvedheti a' magyart az ausztriai ház?

Háromszáz esztendő óta 14 királyunk volt az ausztriai házból, atyafiak! de a' ki ezek közül csak egyetlen egyet mutat is a' historia nyomán, ki a' magyart igazán szerette volna, nem bánom hazudtoljon meg a' leghitványabb ember, 's tartsanak olyan rosnyelvűnek, kit csak pellen-gerre kellene állítani. Hiában mondják nekem, hogy ennek a' rossz tanácsadók az okai, én erre csak azt felelem, hogy bizony akármellyik tanácsos sem mer gonosz tanácssal előállani, ha egyszer veszi észre, hogy avval a' királynak kedves dolgot nem cselekszik. Mátyás király alatt fejével játszott volna a' tanácsos, ha rosra akarta volna rá venni. Pedig mennyire szerette a' magyar elejétől fogva királyát, milyen hűséggel voltunk irántok. Bizony olyanok valánk, mint az eb, ki még a' botot is megnyalja, melylyel megverték, ha egyszer haragot nem lát gazdája szemében. Mária Terézia trónusát Ausztriában magyar vitézség tartotta meg. És mégis ennyi hűségünkért jutalma a' magyarnak az, hogy az ausztriai ház gyökerestül ki akar bennünket irtani, le akar bennünket ölni utolsó fajunkig, hogy még csak hirmondó se maradjon belőlünk. Higyetek atyámfiai szavaimnak, legyenek gaz és köpjön le még a' megczégerezett bűnös is, ha igazat nem mondok. Én tanultam a' his-

toriát, hét évig forogtam a' király udvarában a' király tanácsosai körül az ország dolgában, de nem halottam csak egy szót, nem tapasztaltam semmit, a' mi arra mutatna, hogy a' magyar nemzetet az ausztriai ház szeretné: de hallottam és tapasztaltam olyan sokat, a' mi arról győzött meg: hogy oda fenn a' magyart gyűlölik. Az ausztriai ház miért nem szenvedheti a' magyart, annak okát megfogni könnyű. Ezt akarom most megmondani.

A' mi királyaink, kiktől most itt szó van, egyszersmind ausztriai császárok is voltak. Nekik mint ausztriai császároknak több ta. tományaik voltak elejétől fogva, mellyeket részint vitézségök jutalmául kaptak, még hajdan időben, részint más uton módon szereztek. Szóval ezen tartományok nekik olyan birtokaik, mellyekkel, mint tulajdonokkal, kényök kedvök szerint bánhatnak, ha akarják eladhatják, elcsereíhetik, elzálogosíthatják, az azon tartományokban lakó népek beleegyezése nélkül is. Hát ez a' mi országunk ilyen tulajdona-e az ausztriai háznak? épen nem ilyen, mert valakit királylyá választani nem annyit tesz: az országot neki ajándékozni, hanem hatalmat adni neki, minél fogva a' nemzetet kormányozhatja úgy, a' mint a' törvényben meg vagyon irva. Ez a' mi országunk

a' nemzet tulajdona, a' mi őseinknek véren szerzett, vagyis inkább visszafoglalt tulajdona, mellyet egy két ember a' nemzet tudta és bele egyezése nélkül el nem adhat, el nem ajándékozhat.

Azok a' mi őseink, kik az ausztriai házból legelőször választottak magoknak királyt, azt semmi mód sem teheték, nem is tették, hogy országunkat az ausztriai háznak neki adták, vagy neki ajándékoztak volna. Mert, mint imént mondtam, királyt választani nem annyit tesz: az országot a' királylyá választott személynek neki ajándékozni, vagy végképen neki adni, hanem csak a' királyi hatalmat adni át, mellynél fogva az országban a' nemzetet uralkodhatik a' nemzettel együtt hozott törvények szerint.

Ha valami uraság tisztet fogad, az nem azt teszi, hogy a' jószág, mellyen gazálkodik, az övé, 's ha valaki megházasodik, szinte nem azt teszi, hogy a' férj józága az asszonyé, mellyet férje hite tudta nélkül eladhat, elzalogosíthat, elajándékozhat: ugy szinte az ország is nem azon személyé, kit a' nemzet királylyá választ, hogy azonnal ugy bánjon az országgal, mintha ahhoz a' nemzetnek semmi szólója sem volna.

És ránk nézve atyafiak, itt van épen a' bökkenő. Az ausztriai ház jól tudta és tudja is mai napiglan, hogy a' mi országunk nem az ő tulajdona, hanem a' nemzeté, tudja ő jól, hogy Magyarországgal addig kénye kedve szerint nem bánhatik, míg a' magyar nemzet vagy kiirtva, vagy ugy megtörve nem lesz, hogy még csak moczczanni se bírjon. Ezért van az, hogy a' magyar nemzet erőködését, mindenütt, hol csak lehetett, gátolta és hátráltatta. Ezért hozta be országunkba hajdan a' rácokat és szerbeket, Erdélybe a' szászokat, ezért iparkodott németté tenni a' magyar katonaságot, hogy legyen kikkel bennünket féken tartani, hogy érezve elgyengülésünket, még csak pisszenni se merjünk, ha egyszer megkísértené a' nemzetet tulajdonából kiforgatni.

'S midőn így állanak dolgaink, maga a' józan ész, a' törvényes igazság megmondja mit kell most tennünk. Azonban félre ne értsenek

atyafiak, nem az forog eszemben, hogy ilyen körülmények közt még a' hűséget is jogunk volna felmondani az uralkodó háznak, ámbár van rá példa, hogy őseink, még ennél kisebb dolgért is elkergették királyukat.

Illyen tettől ójjon bennünket az ég, — ne szegjük meg azon törvényt, mellyben őseink megfogadták, hogy maguknak az ausztriai házból választanak királyt. Abban a' törvényben, mit sanctio pragmaticának neveznek, semmi egyéb nem foglaltatik. Annyit mond, hogy az ausztriai ház fiörököse ha kihal, koronánk lányára is száll; de istenemre mondom, nem mondja azt, hogy országunk az ausztriai császár tulajdona, hogy országunk az ausztriai tartományokkal commassáltatott, nem mondja, hogy országunk megszűnt a' nemzet tulajdona lenni, hogy a' magyarnak az ausztriai császár ministerei parancsoljanak, hogy nálunk is az ország dolgait ausztriai ministerek igazgassák.

És épen ezek azok, mikre mind a' rác, mind a' horvát pártütés vonatkozik, hogy a' magyar nemzet végkép megnyomoríttassék, 's az ausztriai ház kivihesse rég ápolt szándékát, a' nemzetet kiforgatni az ország tulajdonából. 'S ha gyávaságunk miatt ez neki sikerülend, vége lesz szabadságunknak örökre, vége lesz nemzetiségünknek. Nyögni fogunk idegen járom alatt keservesen, ugy hogy a' ki közülünk életben marad, meg fogja átkozni még azon órát is, mellyben fogantatott.

A' mi apáink mindig protestáltak az ellen, hogy az ausztriai ház ugy bánt velünk is, mint tulajdon tartományaival. Hivatkoztunk törvényeinkre, ujakat hoztunk, mellyek szabadságunkat biztosították, de ezeket részint kijátszották, részint nem tartották meg; 's így a' magyar nemzet lassanként alászállott a' dicsőségnek azon polezáról, hova hajdani királyaink alatt emelkedtünk. A' mult országgyűlésen szinte hoztak törvényeket Pozsonyban, mellyek hajdani szabadságát visszaadták a' nemzetnek. 'S midőn már minden szépen meg kezdett indulni, az ausztriai ház megirigyelve a' magyar visszaállított szabadságát, fellázítja ellenünk a' rácokat és szer-

beket, sőt a' mi több, még Szerbiából is hívott be titkon sokakat, kik ha ezelőtt az országhatárát átmerték lépni, mint utonállók, bűnhődtek, — most pedig meg van nekik engedve a' rablás, gyilkolás, csak adójukat, a' magyar fejeket, lefizessék. Továbbá fellázította ellenünk a' horvátokat, 's a' nélkül hogy mi a' király iránti hűség ösvényétől csak egy hajszálnyira tértünk volna is el, ránk küldi rabló hadával a' horvátországi törvénytelen bánt Jellacsicsot, ki micsoda istentelen pusztításokat követett el országunkban, bizonyosságok azon falvak és városok, mellyeken keresztül vonult.

'S ezeket látva ha meggondoljuk, hogy a' magyar micsoda hűséggel viseltetett elejétől fogva az ausztriai házhoz, eláll az ember esze, hogy mi bűnünkkel érdemeltük tőle e' csapást. Mi bűnünkkel érdemeltük, hogy hűségünk fejében ellenünk irtó fegyvert ad gyilkos ellenségeink kezébe, kik előtt még csak szalmaszálát sem tettünk keresztül.

Az éhező pákozdi és debeliácsi magyarok!

Megtörlöm előbb a' számat, mert, hogy igazán szóljak, most szidtam össze a' ráczokat, horvátokat és a' királyi atyafiságot, minthogy ezek mindazon egy bandába valók, a' melly ártatlan vérünket szomjazza, és addig is, míg a' számvetést velük elvégezhetjük, jóra való magyar ember meg sem tudja állni, hogy jól össze nem szidná őket.

De nem haragítom az istent, mert épen a' szegény éhező pákozdi és debeliácsiakért akarom az ur istenhez folyamodni, hanem ötlet sem zaklatom most, mert a' mint észrevettem, isten ő felsége csakugyan veri ám a' gonosz bandát, azért nem is háborgatom szent munkájában, hanem röviden azt gondolám, hogy helyette mindig zaklatom a' magyar népet, míg adakozásával fel nem segíti az ellenség által kipusztított pákozdi és debeliácsi atyafiakat.

Magyarok! nem jövök koldulni, mert ha

Azért atyafiak fel! talpra! most, ha e' nyomoruságot el akarjuk nyakunkról és maradékainkról háritani, életre halálra kell küzdenünk. Igazságos harcban esodákat mível a' megkeserített fél. Mutassuk meg isten és ember előtt, hogy az igazságtalanul harcra zaklatott nemzet magán paczkázni nem enged. Ha a' ránk emelt haramiakardot el nem háritjuk nyakunkról, meggyalázzuk vitéz őseink sírját, csufja leszünk a' világnak gyávaságunkért, minden szabad nép utálatlalt fordul el tőlünk, földönfutókká leszünk saját hazánkban, kiket tulajdon hajlékunkban megszállott jött ment idegen felrug mint gazdátlan ebet. Talpra! mondom talpra! mert most nem csak szabadságunk forog kockán, hanem életünk és mindenünk. Ha győzünk, szabadság vár reánk, ha gyáván megadjuk magunkat, halál, és keserű rabság.

G o n d o l.

világesaló volnék, felkötném egyik lábamat, és mankóra támaszkodva faloznék, és járnék házról házra, vagy egy rosz hegedű mellett énekelve, összekiabálnék falut és várost. Nem... én nem koldulni jöttem, hanem teljesíteni akarom azon felebaráti kötelességet, mellyet a' teremtő isten rám szabott, mikor emberré teremtett, és tudószakadtig kiabálom — ha kell, — hogy — ember, segíts embertársadon: atyafiak! ne hagyjuk szenvedni pákozdi és debeliácsi atyánkfiait.

Isten parancsolatja: szeresd felebarátodat! de ha egy félig fagyott embert látok, — nem elég ám annak azt mondani, hogy, isten úgy segéljen: szerettelek: mert ennek nem a' szó kell, hanem a' fagy ellen egy öreg szűr, vagy még jobb egy juhász bunda.

Hisz a' fősvény is azt mondja bizony, ha kérdik, hogy szereti a' világot; pedig ha adásra kerül a' dolog, nem hogy adna, de ha még ígért

valamit, még az ígéretet is megbánta. A' szerezettel nem lakik jól a' koldus, de ha egy darab kenyert nyújtunk neki, szó nélkül is tudja, hogy szeretjük.

Pákozdi és Debeliács helységeket az ellenség rémületesen feldulta, hasztalan is mondanám én, hogy ilyen meg amolyan nyomoruságban vannak, mert hisz az én szememmel csak én látok, szóval pedig hiában mondom, hogy így, meg így néz ki az elefánt, — azért kigyelmetek még sem láttak elefántot; röviden azt mondom tehát, hogy a' nyomoruság Pákozdon és Debeliács szánakozásra méltó!

De a' szánakozás mit sem használ, — azért vagy adjunk a' nyomorgóknak, vagy a' ki csak szánakozni akar, de adni nem, az menjen félre, — mert még gyerekkoromban hallám az anyámtól, mikor csibét ölt, hogy annak is nehezebben esik, ha nagyon szánakozunk rajta.

Hány ember lesz, ki tele gyomorral hallgatja szomorú beszédemet, és nagyot csóválint fejével a' pákozdiak és debeliácsiak szomorú sorsán; annak azonban azt mondom én: ne szomorkodjék atyámfia, mert, a' mint látom, kibékült már a' gyomrával, hanem rántsa elő a' csizmájából az erszényt, 's egy pár darab apró pénzt markoljon ki, 's higye meg, a' jótét után jobb kedve kerekedik, mintha tán a' koresmapadon itta volna be, és tán akkor az új bortól csóválta volna fejét.

Ha koldus volnék, elmondanám a' koldus köszöntőt, hogy isten adjon ezer anynyit helyette! de nem vagyok házaló, kinek könnyebb a' koldusbot a' kapánál, és azzal biztatja az adakozót, hogy majd az isten ezer-szeresen visszafizeti, — mert ezt a' szót csak az emberek bolondítására gondolta ki valami ravasz ember, de annyit mindenestre mondhatok, hogy a' magyarok istene megáld bennünket jótéteményünkért, mert csak gondolja kiki magamagát, minő jól esik az embernek az is, ha tudja, hogy mással jót tett; de meg van olyan idő, midőn másokra szorulunk, és segítséget kapunk.

Ha pap volnék, a' legközelebbi vasárnapon a' pákozdi és debeliácsi atyafiakért tartanék prédikációt, de minthogy nem vagyok pap, hanem újságíró, azért újságomban beszéltem szegény kipusztított hazánkfiak mellett, és hiszem, hogy atyámfiak iparkodnak adakozásaikkal a' szükölködőknek segédelmet nyújtani.

A' tisztelendő lelkész urakat, valamint a' jegyző és más polgártársakat kérem, hogy az összegyűjtött pénzt postán a' „Közlöny” szerkesztőségéhez Budára küldeni sziveskedjenek.

Részemről tíz pengő forinttal kezdem meg az adakozást, — más is tegyen annyit, a' megnyit tud. — Én elől mentem, adja isten, hogy több ezren kövessenek!

Vas Gereben.

Jőjjük tisztába magunkkal!

Az időben, midőn isten az embert e' világra teremté, mondávala: „teremtelek ember téged az én képekre, teremtelek urává a' földnek és minden rajta élő állatjainak; teremtelek urává magadnak, és adok azért neked lelket, hogy gondolkozván, megértsed a' te rendeltetésedet, és a' szerint légy bol-

dog a' földön is, mert eszed levén, — szabad akaratodtól függend boldogságod, mint függött az én akaratomtól, hogy téged ekképen teremtelek.” —

Igy szólott Isten, midőn a' világra teremté az embert.

És Isten szava szent, annak állnia kell, mert

Istené az örök hatalom; az ellen cselekedni bűn, Istenkáromlás bűne, melly meg nem bocsáttatik vala az örökké valóságiglan. —

És mivel Isten az embernek észet adott, — hogy gondolkozzék az ő sorsa felől; és aztán eszének javaslata szerint cselekedjék, hogy boldog lehessen: — ám elmélkedjünk egy kevés azokról, miket Isten mondott vala világ teremtetésekor az ember rendeltetésére nézve.

Elsőben is azt mondá Isten: teremtelek téged ember az én képemre.

Mi ebből a tanulság a józan ész szerint, mellyet Isten nekünk adott?

Az a tanulság, hogy Isten az embert szabadnak teremté, mert különben nem tette volna képmásává. A rabszolgaság állattá alacsonyítja az embert, az állat pedig nincs az Isten képére alkotva. Milly nagy tehát vétke azon embernek, ki rabszolgaságban tartja testvéreit, baromnak tartván azt, kit Isten saját képére alkotott!

Másik tanulság az, hogy mindnyájan egyenlők vagyunk. — Mert Isten seholy sem mondá azt, hogy te Ádám leszesz alkotva az én képemre, de maradékaid már nem. Hanem általán mondá Isten, hogy az ember általa az ő képére teremtetik. Isten kivételt nem tön; ha tehát valaki elrontja az egyenlőséget, vétkezik az Isten akaratja ellen. Isten nem akarhatta, hogy legyen nemes és paraszt, mert akkor mindnyájunkat nem teremtett volna egyenlőn az ő képére. És mivel mind egyenlők vagyunk, azért is kell, hogy mindnyájan szabadok legyünk, különben az egyenlőség sem állhatna fön. — Pedig ennek állnia kell, mert Istennek akaratja ez.

Másodszor mondá Isten: „teremtelek urává a földnek és minden rajta élő állatjainak.“

Tehát isten csak a föld és állatok fölött adott uralkodást az embernek, nem pedig embertársai fölött, mert seholy nem mondá Isten, — hogy némely emberek állatok legyenek, hogy rajtok egy valaki uralkodhassék. De hiszen az egyenlőség és szabadsággal nem is fér meg, hogy egyik uralkodjék, még a többiek mind szolgáljanak, és dolgozzanak az egynek fényes

élete miatt, ők meg csak vékony kegyelemből tengjenek a föld hátán, mellynek uraivá teremtetének.

Aztán harmadszor Isten mindenkit maga urává teremtett; ki pedig szolga, az maga ura nem lehet, és eszének sem veheti hasznát, nem szabad akaratjának, mellyel isten mindenkit megajándékozott. Mert ki másnak szolgálja, az szabad akaratja szerint, — olyan szabad akarat szerint, mellyet a józan ész vezet, — nem cselekedhetik. És ki józan esze javaslata nyomán szabad akaratját nem követheti, az boldog sem lehet, mert sanyarog a járom alatt: holott Isten azt akarta, hogy mindnyájan boldogok legyünk.

Továbbá, ki józan esze tanácsára hallgatván szabad akaratját követheti, az nem fog szívelni maga fölött uralkodót, mert ez által lemondani látszanék szabad akaratjáról, le józan eszéről. Ekkor pedig csak türelem lenne a kenyere, és nem szabadság, nem egyenlőség.

Mindezeket jól megfontolván, kitétszik, — hogy midőn Isten az embert teremtette, már ő maga kimondá az egyenlőséget, kimondotta a szabadságot, és kárhoztatta ez által azt, — ki a szabadságot elnyomja, ki az egyenlőséget megrontja, s ki ekképen gyűlöletet hintvén az emberek közé, a testvériséget semmivé teszi.

Kezdetben tehát, midőn Isten akaratjából ember a világra teremtették, hire sem volt annak, hogy fejedelmek uralkodjanak az emberek fölött.

Ki is lett volna a fejedelem? Talán Ádám, az első ember? De hisz ebből az következett volna, hogy hát Isten képére csak ő teremtetett egyedül, maradékai pedig csupán állatok lettek volna, mert különben az egyenlőség nem állhatott volna meg. —

Egyenlők voltak mindnyájan kezdetben az emberek, és azért szabadok egyenlőképen, az egyenlőségben testvérek, mint Isten ő bölcsességében rendelé vala.

És ha forgatjuk a szent könyveket, látni fogjuk, hogy kezdetben királyoknak hire sem volt az izraelitáknál. Hanem a nép őregeinek,

utóbb maga választotta biráinak engedelmeskedett.

És ez időben Izrael boldog volt, mert maga intézte, Isten után, a' dolgai. Hitt az egy Istenben, ki őt az aegyptomi fogságból csodálatos módon megszabadítá, 's bevezette földére az ígéretnek.

Az ígéret földén is mindaddig boldog volt, míg király után ásitozni nem jutott eszébe: de mihelyt a' pogányság szokásakint királyért epedt és Saulban megtalálta azt, azonnal érezni kezdé Izrael az Isten csapásait, kinek uralkodása alól eltért a' népség, hódolván a' csillogó királyi hatalomnak.

Isten átka volt folyvást Dávid, Robaám, 's a' többi királyok alatt a' népen, mert egyik megfertőztette szüzeit, másik mérges scorpiókkal verte a' népet; — ezen csapásokról pedig a' birák igazgatása korában semmit nem tudott vala a' nép. —

Izrael és Juda országa azért pusztult el végképen, mert a' királyok megrontván bálványzással, nyomorgatással az erkölcsöket, erőtlenné tették a' népet, mely ha egyetértőleg igazgatta volna magát, Jeruzsálem talán maig is állna, hirdetve a' nép és Isten dicsőségét.

Ez a' szentírásí tanulság.

És az emberek nagy része e' példából sem tanul, mert folyvást istenité a' királyokat. Igen, mert a' kik ebből hasznot huztak, mindig azt prédikálták fülünkbe, hogy a' király Isten-

nek helytartója a' földön. Arra oktattak bennünket, hogy a' király feje az igazságnak, és neki egyéb gondja sincsen, mint, hogy a' szegény ember nyomoruságán enyhítsen. Hej pedig atyámfiai, ez nem olyan isszonyuságos roppant munka ám, hogy ahhoz száz meg száz esztendő' legyenek szükségesek. És száz meg száz esztendő óta, hogy királyok vannak, soha nem könnyebbitettek a' mi sorsunkon, pedig hatalmukban állott volna, mert minden erő a' kezükben volt. Lám az idén, mihelyt az erő a' mi jó akaróink kezébe jutott, azonnal mekkorát könnyítették a' mi sorsunkon. Nemde, még az árnyékukat is áldjuk ezeknek! —

És ki előtt ninesen tudva, hogy mindezen szabadságokat nem t'ürhette a' mostani királyi familia: mert látta azt, hogy ha mind egyenlők és szabadok vagyunk, ők többé kényök kedvök szerint nem parancsolhatnak nekünk, és ha testvéreileg mind egygyé forrunk, olly erősek leszünk, hogy akaratunknak semmi király nem szegülhet ellene. — Ezt látták ők, és türni nem tudták: a' miért aztán vérbe, lángba boríták az országot, hogy a' nyomoruságban megint szolgákká tegyenek.

E' történetben az isteni gondviselés munkálkodott, hogy mintegy megmutassa az utat, melyet követnünk kell.

De erről majd egy másik számban szólunk.

Atádi Vilmos.

Vidéki levelek.

Nagy-Megyer oct. 10. 1848.

Igen tisztelt szerkesztő polgártárs! Nagy panaszom van a' helybeli ref. tanító Fodor János urra; mi ötöt, miután a' Nagy-Megyer mezővárosbeli nemzetörök Komárom megyében f. évi május hava 6-kán a' kiküldöttség által özsze irattanak, annak tekintetéből, hogy apró növendékeink a' tudományokban minél előbb halad-

hassanak, a' nemzetörök közül kihagyatui akaruk, de Fodor János úr oda nyilatkozott, hogy inkább föbe lövi maga magát, ha édes hazája óthalmazására el nem eresztetik, 's azért ő is nemzetör lett, és Uram fia mi történt? — Jellasics a' rabló horvátokkal a' Dunán innen Györnek vonulva, folyó hó 3-dikán hír jött hozzánk, hogy Csallóközbe is átvonul az ellenség, és

Fodor János tanító ur a' Megyer várása nyugoti szélén létező erdőben sétálgatván, az uton felé jöttek Győr megyéből azon önkénytesek, kik fegyverek nem léte miatt Jellasics tábora elől megyéjükből hozzánk által utasítottak; ő azokat Horvátoknak gondolva, mivel már akkor a' nap lenyugodott, távolról meg nem ismerhette, és félelmében nekik „Zsivio Jellasics“-ot kiáltott.

Ezen szózatot a' lelkes önkénytesek meghallva, tanítónkat megtámadták, és sok rimánkodásaira's szabódásaira menekülhetett meg, hogy, mint az ellenséget éljennel köszöntöt, ülegeket nem kapott; ezt a' győri önkénytesek városunkba érve kihíresztelték, 's én mindjárt feltettem magamban, hogy szerkesztő úrnak megírom, tessék újságában kinyomatni, mivel ha ilyen lelketlen örökben biznánk, mint Fodor János úr, akkor Jellasics azt tehetné, a' mit akarna. *) Nagy Rácz József nemzetőri őrmester.

Aszaló 1848. oct. 5-kén.

Tisztelt szerkesztő ur! Oct. 2-kán néhány szikszai derék polgár vig zeneszó kíséretében toborzottak Aszaló mezővárosa utcazáin, 's egy apa egyetlenegy fiához fordulván mondá: nem vagy magyar, nem vagy fiam, ha mindjárt be nem állasz katonának, és a' lelkes apának méltó fia, azonnal felcsapott, és Szikszóra vitétt. Majd estére kelve az ifju édes anyja házamba jöven, keservesen és sirva panaszolá: miképen egyetlen jó fiát, szemefényét, 's öreg napjaiban gyámolát, atyja eladia; 's egyszersmind arra kért, hogy a' mit tehetek, tegyem meg fia kiszabadítására. — Szánakozásra lágyulva könyeitől, megigértem. Más nap korán reggel véletlenül belép hozzám az ifju, tölem végbúcsút veendő, 's midőn mondanám neki: édes fiam! jó anyád keserves kérésére lépéseket fogok tenni kiszabadulásodra. Hagyjon fel vele t. uram, — viszonzá a' lelkes ifju, mert én most sem bánom, hogy katonának állottam, 's most is el-tökéltett szándékom fegyvert fogni hazám védelmére, 's édes apámnak is valamint tegnap az

volt, úgy még ma is az az akarátja. Igaz hogy szánom jó anyámat, mert igen sír; de közanyánk, a' haza is sír, és jajgat, nekem hát védelmére kell sietnem. Érzékeny megindulás könnyei közt szorítám keblemhez, összecsókolám 's megáldám e' derék ifjút, kit pártás hajadonnak is becsületére való szeplőtlen erkölcsiért, 's e' mellett értelmességeért, minden más aszalai ifjak felett különben is különösen szerettem. E' jeles ifjúnak neve Göz János, mintegy 24 éves, lelkes atyja Göz András Aszaló városa törvénybírája, híveim legértelmesebbjeinek egyike, kit a' márcziusi napok előtt a' magyar törvény 's a' nemes ember parasztnak mondott, holott pedig már akkor is aemes volt szivben és lélekben, mit egyetlenegy fiának a' szorongatott 's veszélyben forgó haza oltalmára nemeslelküleg tett felajánlásával ez uttal is olly dicsőségesen bebizonyított.

Aszalói polgárok! ne mondjátok őt lelketlen rosz apának, mint a' ki tiszterintetek eladta gyermekét, közöttetek inkább azon apákra illik ezen nevezet, kik két három izmos fiaik közül csak egyet sem akarnak oltalmára küldeni a' segedelemért kiáltozó hazának.

Higyétek el, hogy Göz Andrásnak, az ő testamentombeli e' kegyes patriárkának, ez Ábrahámnak, 's fiának Jánosnak, egy engedelmes Izsaknak neve e' lapok útján ismeretes, 's áldott lesz az egész magyar hazában, míg a' ti nevetek 's a' ti gyermekeiteké csak addig sem terjed, a' meddig tornyotok csúcsa belátszik e' hegyes vidéken. — Egyébiránt dicséretül említve föl az aszalaiakról, eddig már mintegy húszan állottak be az önkénytesek közé, szép szám! de még többet ohajtok. Föl azért ifjak Aszalón, és mindenhol a' hazában, föl, fegyverre, 's mutassátok meg, miképen méltók vagytok a' szabadságra, a' szabad földre, mellyel a' mult országgyűlés, 's a' jó lelkü földes urak nemes lelküleg megajándékoztak titeket. Te pedig Göz Jánosnak kesergő anyja, töröld le könnyeidet, 's annak megnyugtató öntudatában, hogy, illy lelkes hazafit te szültél, te neveltél a' hazának, keresd föl, 's találd meg vigasztalásodat. —

*) Jó lesz, ha más helyről is megnevezik az ilyen gyönyörű madarakat. Szerk.

Közli Molnár Antal aszalói reform. predikátor. — —

É r t e s í t é s.

Halljuk, hogy egy bizonyos püspök ur a' póstákról lelophatja ujságainkat; minden esetre rávigyáztatok, hogy tetten kaphassuk, de jót állok, hogy megemlegeti.

Mi hir Budán ?

Polákországból valami Simoncsics nevezetű harambasa beizent Bártfa városába, hogy számára süssenek és főzzenek, mert ő fegyveres népével Magyarorszában csendességet akar csinálni a' király nevében. Ime! megint egy bitófa virága, ki a' király nevében akarna garázdálkodni!

A' honvédelmi bizottmány azonban e' csordafőnök elfogadására illő készüléteket tőn, mert gaz fejére 100 fípt minden czimborájáéra pedig huszat tűzött ki jutalmul. És ő kigyelme csakugyan megérezte a' peccenyesszagot, mert biz semmi kedvet nem mutatott ahhoz, hogy agyonütessék.

Az aradvárosiak ám a' derék hazafiak, ők az ottani várparancsnoknak, ki házaikat ágyuval lödözteté, kijelentették, hogy ámbár mind halomra löveti is a' várost, mégsem tűzik fel a' gyalázatos sárgafekete zászlót. Éljenek!

Azóta ugy halljuk, be is vették e' vitéz aradiak a' várat, pedig katonasegítség nélkül.

Bezzeg szép példa ez a' temesváriak számára, kik ugy megszeppentek, hogy fegyvereiket mind lerakták.

A' ráczokat apróbb csatákban a' mieink minduntalan verik. Sőt, mint beszélük, a' szegediek egytűl egyig lekonczolták a' náluk lakó ráczokat, mert nem bíztak hűségökben.

Az igaz, hogy igen ravasz faj ez a' rácznép, de azért hozzánk nem illik, hogy netalán ártatlanokon töltsük bosszunkat.

Erdélyben az oláhok még mindegyre zavarognak, pedig legujabban már három bujtogatót akasztottak föl közülök. Aztán ezek az oláhok akarnának minket kiirtani? midőn saját országukban valódi rabszolgák, és 10,000 török ellen nem bírták megvédelmezni szabadságukat.

A' csanaki plébános urat saját hívei vádolják: hogy ujságunk olvasásától azzal rezzegeti el őket, hogy az ujságunk valóságos méreg, hanem a' mieink helyett olvassák a' katolikus néplapot. Bajosan hisszük, hogy ujságunk valóban amollyan patkányméreg-féle volna, mert a' tiszteendő ur bizonyosan rég felrugott volna tőle. Egyébiránt azt is halljuk, hogy a' tisztelendő ur surájok a' mai camarillának. Jól vigyázzon magára!

Szégyen volna a' magyarra, ha illy gyáva buta nép által engedne paczkázní magán. De hiszen meg is tanítják őket székely testvéreink, hogy hogyan becsüljék máskor a' magyart, ki nekik szabadságot adott!

Perczel Mór Muraközben megint megverte a' korvátokat, és most már Horvátországba készül, hogy ott a' rendet helyre állítsa, és a' bujtogató gaz illireket megfenyítse.

Jellasics most Bécs körül kujtorog szökevény seregével. A' mi seregünk pedig nyomában jár, hogy a' bécsi néppel egyetértve semmivé tegye a' híres hódító seveget.

Mosonynál hét huszár hetvenöt horvátal tetette le a' fegyvert. Ugyanott egyetlen huszár öt vörös bugyogós horvátot kolbászszá aprított. Itten egy a' kecskeméti lovasok közül elesett.

Köszeg városához, midőn egy része közelgett a' rabló csordának, a' városi tanácsosok ugy megfélemlettek, hogy egyik közülök Sopronba szaladt egy ringyóval, másik lebetegedett, és így tovább. — Mit érdemelnek az illyen előljárok?!

Kossuth Lajos, a' mi megváltónk, elment a' táborba, hogy annál bizonyosabban tönkre tétessék Jellasics. Hiába csak nincs több olyan ember széles Magyarorszában, a' ki annyit fáradsa a' mi jóvoltunkért, mint Kossuth. — Imádkozzatok atyámfiai, hogy őt az örökkévaló Isten sokáig éltesse a' mi javunk végett.

A' felakasztott Latour, valamint pokoli utitársa, Zichy Ödön javai is elkoboztattak a' nemzet részére.

Rudics bácsmegyei főispán, mivel a' ráczokkal czimborált, 's nagy részben neki köszönhető a' ráczlázaadás, tömlöczbe záratott, és alkalmasint felmagasztaltatik.

Felelősszerkesztő: Vas Gereben. (Radákovich József.) Szerkesztőtárs: Arany János. Szerkesztői szálás: Pesten Üriutczában, b. Orczyházban, második emelet.

Nyomatja Kozma Vazul.